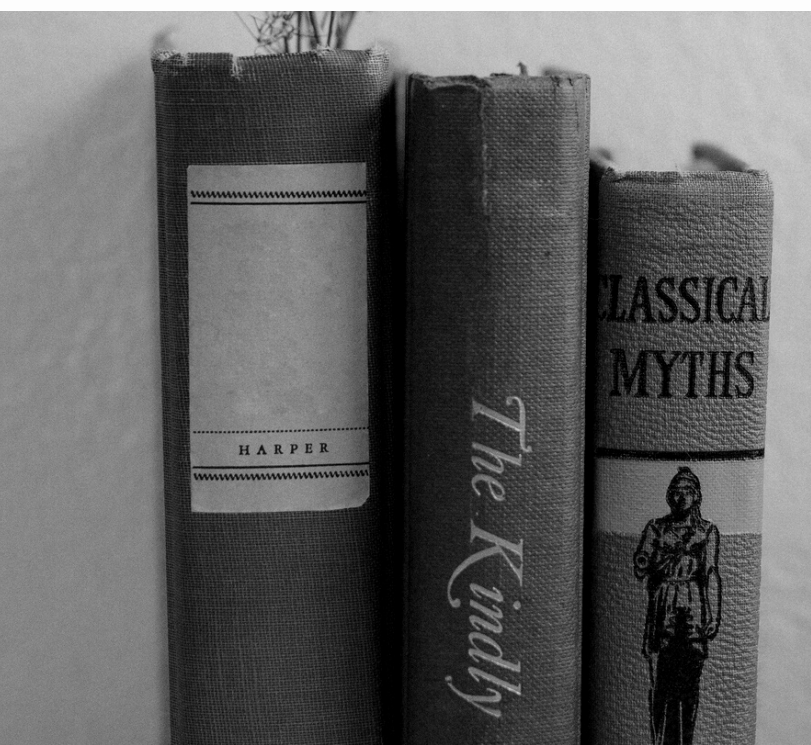

Kształcenie ustawiczne osób niepełnosprawnych w Polsce - stan obecny oraz postulaty zmian

DARIUSZ DZIUBAN
27 CZERWIEC 2023 R.

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

UNESCO, a kształcenie ustawiczne

26 listopada 1976 roku na XIX Sesji Generalnej UNESCO przyjęto rekomendację w sprawie Rozwoju Edukacji Dorosłych. Edukacje dorosłych określono jako:

„cały kompleks organizowanych procesów oświatowych, formalnych lub innych, niezależnie od treści, poziomu i metod, kontynuujących lub uzupełniających kształcenie w szkołach, uczelniach i uniwersytetach, a także naukę praktyczną, dzięki czemu osoby, uznawane jako dorosłe przez społeczeństwo, do którego należą, rozwijają swoje zdolności, wzbogacają wiedzę, udoskonalają swoje techniczne i zawodowe kwalifikacje lub zdobywają nowy zawód, zmieniają swoje postawy i zachowania w zakresie wszechstronnego kształtowania osobowości oraz uczestnictwa w zrównoważonym i niezależnym społecznym i kulturalnym rozwoju”.”

Definicja Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)

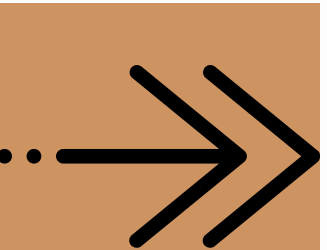
Kształcenie ustawiczne określono jako: koncepcję uczenia się obejmującą rozwój indywidualny i rozwój cech społecznych we wszystkich formach i wszystkich kontekstach – w systemie formalnym, tj. w szkołach, placówkach kształcenia zawodowego, uczelniach i placówkach kształcenia dorosłych oraz w ramach kształcenia nieformalnego, a więc w domu, w pracy i w społeczności”.

Paryż 1990 roku (za prof. dr hab. Ryszard Naskręcki)

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

Definicja kształcenia ustawicznego w Polsce

Edukacja ustawiczna - to współczesny model edukacji, polegający na ciągłym odnawianiu i podnoszeniu wiedzy i kwalifikacji ogólnych oraz zawodowych, trwający w ciągu całego życia jednostki. Potrzeba edukacji permanentnej rodzi się w warunkach współczesnej, ciągle zmieniającej się rzeczywistości społeczno-kulturowej, do której jednostka musi się adoptować i którą musi rozumieć. Synonimami tego pojęcia są: kształcenie ustawiczne, kształcenie ciągłe. Istotą edukacji ustawicznej jest nieprzerwanie trwające, stale realizowane, planowane i racjonalne oddziaływanie na rozwój człowieka, w każdym etapie jego życia.

Definicja za Encyklopedia Pedagogiczna XXI wieku T.Pilch (red.), Warszawa 2003. T. Aleksander

Definicja kształcenia ustawicznego według ustawy Prawo Oświatowe

Kształcenie ustawiczne - należy przez to rozumieć kształcenie w szkołach dla dorosłych, branżowych szkołach II stopnia oraz szkołach policealnych, a także uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych w formach pozaszkolnych przez osoby, które spełniły obowiązek szkolny .

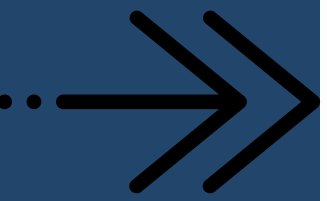
Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo Oświatowe, art. 4 pkt 30

Cechy wspólne definicji

Kształcenie ustawiczne -

- dotyczy osób dorosłych,
- dopuszcza wiele form w których może być realizowana,
- zakłada szeroko rozumiane podnoszenie wiedzy, umiejętności, kwalifikacji

Odniesienie w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

.Podstawowymi zadaniami uczelni są:

- prowadzenie kształcenia na studiach podyplomowych lub innych formach kształcenia;

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce art.11.1 pkt 2.

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

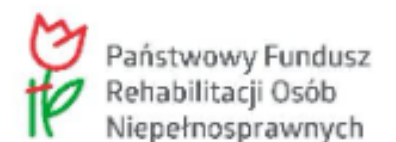

Pozaszkolne formy kształcenia ustawicznego wymienion

- Kwalifikacyjny kurs zawodowy,
- Kurs umiejętności zawodowych,
- Kurs kompetencji ogólnych,
- Kurs dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników,

- Kursy inne niż wymienione w pkt 1-3, umożliwiające uzyskanie i uzupełnienie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych.

Ustawa z dnia 16 grudnia 2016 roku Praw oświatowe art.117

• Dodaj trochę treści

KSZTAŁCENIE USTAWICZNE ODBYWA SIĘ POPRAZ UCZESTNICTWO W:

- szkoleniach,
- kursach zawodowych lub hobbystycznych,
- studiach podyplomowych,
- wyjazdach studyjnych,
- konferencjach,
- seminariach,
- poprzez czytanie czasopism edukacyjnych, oglądanie lub słuchanie audycji edukacyjnych

Idea kształcenia ustawicznego

✓ Proces nauki może trwać przez całe życie. Wiedza może być uzupełniana lub nabywana od podstaw także w życiu dorosłym po opuszczeniu podstawowego systemu edukacji, w zależności od potrzeb wynikających z oczekiwań rynku pracy lub osoby kształcącej się.

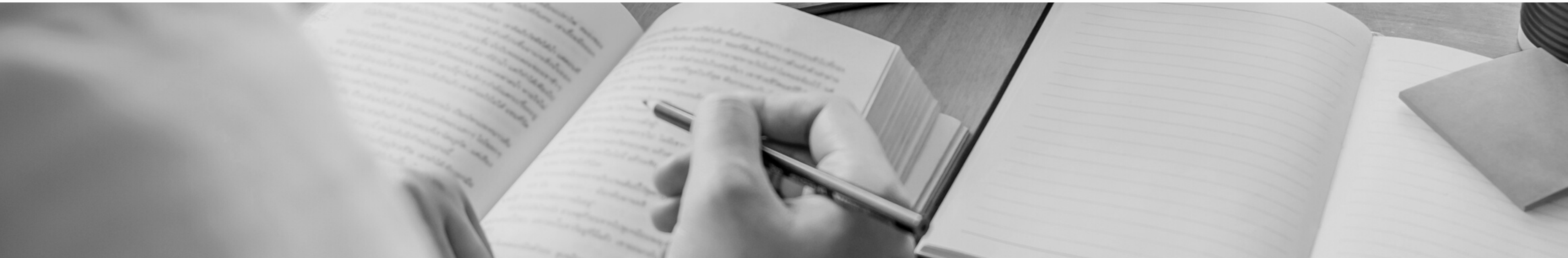
✓ Potrzeby rynku pracy mogą wynikać z rozwoju technologii lub zmiany zapotrzebowania na określony rodzaj usług.

✓ Potrzeby osoby kształcącej się mogą wynikać z jej zainteresowań lub możliwości. Potrzeba przekwalifikowania często jest konieczna z powodu nabytej niepełnosprawności lub złego wyboru kierunku rozwoju zawodowego.

Kształcenie ustawiczne umożliwia osobom z niepełnosprawnościami, uzupełnić posiadane umiejętności i kwalifikacje zawodowe w celu wejścia lub powrotu na rynek pracy. W celu skutecznego dobrania kierunku szkolenia należy wziąć pod uwagę indywidualne predyspozycje osoby chcącej podjąć szkolenie, jej ograniczenia wynikające z niepełnosprawności tak aby mogła oba być "pełnosprawna w pracy" oraz rynkową wartość wiedzy i umiejętności zawartych w kursie.

Edukacja ustawiczna osób niepełnosprawnych

Barierzy dotyczące osób z niepełnosprawnością w procesie kształcenia

01. BARIERY ARCHITEKTONICZNE

dotyczą zarówno miejsca zamieszkania, jak również miejsca kształcenia.

02. BARIERY POZNAWCZE

pojawiają się szczególnie, gdy przyswajanie wiedzy napotyka na ograniczenia wynikające z ograniczeń intelektualnych, problemów z koncentracją lub też nieznaną języka.

Barierzy dotyczące osób z niepełnosprawnością

03. BARIERY W DOSTĘPIE DO INFORMACJI

pojawiają się w sytuacji, gdy osoba niepełnosprawna nie może korzystać bezpośrednio z materiałów edukacyjnych lub sposobu prowadzenia kształcenia.

04. BARIERY SPOŁECZNE

pojawiają się na styku osób z niepełnosprawnościami i bez niepełnosprawności. Wynikają głównie z braku kontaktu i utrwalonych stereotypów postrzegania osób niepełnosprawnych.

Karty zawodów dostosowanych do potrzeb i możliwości osób z niepełnosprawnością ciop.pl

Czym są ramowe wytyczne

Ramowe wytyczne są serwisem wykonanym na podstawie projektu:

Ramowe wytyczne w zakresie projektowania obiektów, pomieszczeń oraz przystosowania stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych o specyficznych potrzebach”, realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, Priorytet I, Działanie 1.3, Poddziałanie 1.3.6, współfinansowanego przez Unię Europejską, ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Karty zawodów dostosowanych do potrzeb i możliwości osób z niepełnosprawnością ciop.pl

Zastosowanie

Na stronie Centralnego Instytutu Ochrony Pracy znajdziemy opisy przykładowych 200 zawodów odnoszące się do pracowników z niepełnosprawnościami:

- układu ruchu
- wzroku (osoby niewidome i słabowidzące)
- słuchu (osoby głuche i słabosłyszące)
- psychiczną wynikającą z chorób psychicznych oraz wynikającą z zaburzeń ze spektrum autyzmu
- intelektualną
- inną (np. wynikającą z chorób układów krążenia, oddechowego, nerwowego, pokarmowego, moczowo-płciowego).

Karty zawodów zamieszczone na stronie mogą być pomocne w dobrze tematyki szkolenia do możliwości osób z niepełnosprawnościami.

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

Postulaty zmian lepsze dopasowanie programu kształcenia do potrzeb rynku pracy

Kierunki kształcenia są często tworzone przez instytucję szkolącą w odpowiedzi na potrzeby rynku tworzonego przez ich potencjalnych klientów. Klientami są osoby które chcą w danym momencie podnieść stan swojej wiedzy w przekonaniu że po zakończeniu procesu edukacyjnego zwiększą swoją wartość na rynku pracy, co będzie miało na przełożenie możliwość zerwania z biernością zawodową lub dadzą im możliwość uzyskiwania większego wynagrodzenia za swoją pracę. Interes ten nie jest tożsamy z celem szkoły dla której celem jest realizacja szkolenia w którym uczeń jest klientem.

Realizowany przez Fundację Fuga Mundi wraz z partnerami projekt miał na celu wypracowanie sposobu tworzenia programów szkoleń które będą dostosowane do możliwości osób z niepełnosprawnościami oraz będą wyposażały absolwentów w wiedzę cenioną przez pracodawców, tak aby ukończenie szkolenia wiązało się ze znacznym wzrostem szansy na aktywizację zawodową.

Literatura

01. kształcenie ustawiczne, [w:] Encyklopedia PWN [online]
02. Philippe Tissot, Terminology of vocational training policy. A multilingual glossary for an enlarged Europe, Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg 2004 ISBN 92-896-0272-4, s. 103.
03. T. Aleksander, "Encyklopedia Pedagogiczna XXI wieku" T. Pilch (red.), Warszawa 2003, s.983-985),.
04. A. Frąckowiak, Kształcenie ustawiczne jako priorytetowa koncepcja wszystkich krajów europejskich., za B.K. Townsend, Four-Year College Students' Use of Community Colleges: A Middle Class Takeover?, Richmond Virginia, November 2001
05. Z. Wiatrowski, Podstawy pedagogiki pracy, Bydgoszcz 2005, s. 373

